

Előfizetési árak:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy órára	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
Fleita Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztéségi Iroda:
Nagy-Bcskerek,
Zápolya-utca 1-6 szám,
hová a lap szellemi részét, illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Tanintézetek.

Nagybcskerek, július 4.

II.

A m. kir. áll. polgári iskola.

M. kir. áll. polgári iskolánk fel-
tűnően diszes és izléses kiállítású, igen tar-
talmas és tanulságos Értesítővel számol-
be a lefolyt tanév, illetőleg az első négy
esztendő, — munkásságának valóságga-
nagy becsü eredményeiről, s méltán meg-
érdemli az érdeklődő nagy közönség teljes
elismerését.

A ki az Értesítő lapjait figyelemmel
áttekinti, mindenek előtt örvendve konsta-
tálhatja, hogy városunk ezen rövid idő óta
működő tanintézete már is feladata magas-
latán áll egy a vezetés céltudatos-
ságát, mint a munkássága által el-
ért eredményeket tekintve.

Évről-évre mind jobban erősödik, vi-
rágzik; sikeresen legyőzte a kezdet sok-
féle nehézségeit. Népszerűségének és
valódi szükségességének legmeggyő-
zőbb tanúbizonysága az, hogy néhány évi
működése dacára a lefolyt tanévben közel
harmadfélszáz, — négy év óta — 626 tanu-
ló ifju nyert az intézet falai között szak-
szerű oktatást, s a mi ez iskolának nem
kisebb érdeme: minden ízében hazafias
irányu, magyaros szellemű neveltetés.

Az iskola négy évi működésének ered-
ményeit mérlegelve, céljai nagy fontossá-
gát szem előtt tartva, legnagyobb elisme-
résünket kell kifejeznünk közoktatási
kormányunk iránt, hogy e városunkra
oly nagy jelentőséggel bíró iskolát felállí-
totta, ugyszintén a város közönségének,
mely rendkívüli anyagi áldozatokat hozva
lehetővé tette, hogy ez iskola modern
szinvonra emelkedjék s teljes erőfírtés-
sel szolgálhassa az oktatás-nevelésügy ér-
dekeit.

Ez iskola oktatási rendszerét
tanulságosan fejtegeti az Értesítő egyik he-
lyén az intézet igazgatója, mit is alkalom-
szerűnek véltünk e helyen is különösen ki-

emelni: „A polgári iskola nevelés-oktatási
rendszerének vezérelve az, hogy a polg.
isk. a gyakorlati életmunkásság és élet-
pályák előkészítője lévén: az oktatás-ne-
velési-eljárás minden részletében s
tudatosan e célnak legyen alárendelve;
s míg egyfelől a folytonos és komoly mun-
kára való szoktatásra, tömeg-ismeret köz-
lése helyett az értelmi önállóság fej-
lesztésére, a kedély és jellem egésze-
ges irányu képzésére, viszont a tanítási
anyag részeinek megválasztásában követ-
keztesen oda törekszik, hogy az oktatás
folytonos vonatkozással legyen az
ipari és kereskedelmi élet igényeire
s követelményeire.”

Örvendetesen jellemzi ez iskolának ha-
zafias irányu szellemét és törekvéseit
ugyancsak a szóban levő Értesítő követ-
kező passusa: „Ez iskola növendékeinek
aránytalanul túlnyomó része nyelv- és nem-
zetiség tekintetében rendkívül vegyes; oly
annyira, hogy főként a vidékről jött tanu-
lók alig értenek egy-két szót magyarul, a
mikor iskolánkba kerülnek. És éppen e
szempontból van e polgári iskolának kiváló
jelentősége, hogy az ifjúság, midőn évek
multán javarészt ismét visszatér azon pol-
gári társadalomba, melynek szelleme
ma még nem oly mértékben ma-
gyar, mint nemzeti érdekeink céljából
kellene: nyelvben, érzelületben hazafias,
magyaros szellemet vigyen magával s ter-
jesszen el körében s egyben nem-
zeti megerősödésünk hathatós tényezője
legyen.”

Mint főntebb is érintettük, az elmúlt
négy évvel ez iskola életének egy önálló
ciklusa, a szervezés, alapvetés időszaka
mult el.

A jövő tanév elején ez iskola felső
tagozataképpen s ezzel kapcsolatban meg-
nyílik az állami keresk. középiskola,
mely közoktatási törvényeink értelmében
egyenrangú kvalifikációt nyújt minden más
hazai középiskolával. Polgári iskolánk ezen
örvendetes kifejlődése kulturális szempont-

ból hatalmas előnyére válik egy városunk-
nak, mint megyénknek; ismét száz és
száz tanuló ifju előtt nyitja meg a tisztas
és előnyös egzisztenciák kapuit, egy a sző-
rosabb értelemben vett kereskedelmi
életpályán, mint a forgalmi, közgaz-
dasági, iparvállalati s közhivatali
pályákon. Az érdeklődő szülőknak és köz-
önségnek hasznos szolgálatot véltünk tenni,
mikor figyelmükbe ajánljuk az Értesítőnek
a középkeresk. iskolára vonatkozó fejtege-
tését.

Polgári iskolánk értesítője, a millen-
niumi alkalomra való tekintettel, — az inté-
zet eddigi működése, illetve történetével
foglalkozik s husz fejezetben részletesen
beszámol az iskola négy éves multjáról.

E husz fejezetben behatóan foglal-
kozik az iskola tevékenységének minden
részleteivel, az iskola külső és belső éle-
tének minden fázisával, s valóságga ör-
vendetes képet tár az olvasó elé azon egész-
séges irányu és pezsgő életről, munkás-
ságról, mely ez intézet falai között ural-
kodik, bizonyosságga a tanári testület lelkes,
odaadó munkásságának s az intézet szak-
szerű és korrekt vezetésének.

Állításunk illusztrálásául elégségesnek
véltük az intézet négy évi működésére vo-
natkozó bőséges és tanulságos adatok kö-
zül a következőket emelni ki.

Az iskolának a lefolyt négy év alatt
összesen 626 növendék volt; a lefolyt
894/95. tanévben 224; népesség dolgában
tehát joggal sorozzuk ez intézetet az or-
szág legnépesebb polg. iskolái közé. E
626 tanuló közül a nyelvre nézve magyar
volt 183, német 318, szerb-oláh 125; tehát
az idegen ajku növendékek száma a 183
magyar tanulóval szemben 443, a mely
szám legmeggyőzőbben bizonyítja az is-
kola fontos kulturhivatását s egyuttal vi-
lágot vet azon munkára, melyet a tanári
karnak végezni kell.

Nem kevésbbé érdekes adata a statis-
tikának továbbá, hogy a tanulóifjúság tu-
lnyomó része — 308 — polgári-, keres-

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

Madame Sans-Gêne.

— „A Torontál” eredeti tárczája. —
Irtá: Várkonyi Béla.

Montefiascone olasz városban kitűnő mus-
kotálybor terem, melyet „Est Est Est” néven
ismernek. Ebben a városban van eitemetve Fug-
ger János kanonok. Rajta esett meg a követ-
kező történet: A kanonok ur Olaszországban
utazván, sok rossz bort ivott meg jártában kel-
tében. Utóljára úgy segített a bajon, hogy egy
borértő szolgát előre küldött utjába bort kóstol-
gatni. M ghagyta neki, hogy a hol jó bort ta-
lál, írja fel a korema ajtajára ezen szót: „est”.
Midőn a szolga Montefiasconba érkezett, kitűnő
borra akadván, jónak látta az „est”-et három-
szor is felírni. A kanonok urnak is igen izlett
a muskotály s bizony holtárszeregre itta magát a
szó teljes értelmében. Ez nagy megtisztetés
volt a jó taljánoknak; nagy pompával eltemet-
ték a st. Flavio templomába, hol diszes sirkö-
vén e felirat olvasható: „Propter nimium est Jo-
hannes de Fugger, k. mens mortuus est!”

Ilyen az én esetem is, de nem borral
hanem leánynyal történt meg. Hanem hát az

mindegy: egyiktől is, másiktól is megrészegek
az ember, főleg harmadik gimnazista korában.

Előszeregettel rajzoltam a 15 éven aluli
lányos házak kapujára a nyíllal átlótt szíveket;
az épen azt jelentette, a mi Fuggernek az „est”
volt. De a Margitkák kapujára három szívet
is rajzoltam. Bezzeg nehezen is vártam az al-
kalmat, hogy találkozhassam gyermekkorom
ábrándképével! Évekig távol voltunk egymástól;
én iskolába jártam, ő meg mint afele falusi
lányka otthon maradt. Azóta sem voltam szerel-
mesebb, mint harmadik gimnazista koromban s
mi tagadás, a szív és az ész érzelmei ugyancsak
erős hullámnak voltak kitéve. A bacillus
amoris és a szecundák sehogysem akartak egy-
mástól elválni. Míg az „amor”-t hajtogattam
lelkem ott ólákodott annál a szoboralaku tizen-
két éves fruskánál, ki szemeinek búbájával követ-
tudott volna olvasztani. Az én szívem meg a
közül sokkal olvadékonyabb materiából volt.
De csak volt! Margitka mindig ott lebegett lelki
szemeim előtt. A sinus, cosinus, tangens és más
észbontó dolgoknál észbontóbb volt rózsaszín
ruhácskájában, mely — hah! a világ minden
ingerét rejtette el előlem, de azért mégis látni
engedé szíve dobbanását, melyről szentül hittem,
hogy nem holmi prózai élettani processus, ha-
nem, hogy ama remekbe teremtett kebel hul-

lámzása harmoniában van az én hasonlóan ko-
tyogós műszervemmel.

Igen, Margitka kebele már korát megelőző
hullámokat vetett, szemei és ajkai nagyleányo-
san tudtak epedni s mosolyogni. Es én ezektől
el valék ragadtatva. Boldogságunknak irigye is
volt. A szomszéd vérszegény Vilma, ki Margit-
kának kortársa volt ugyan, de oly hosszúra
felnyut, mint az árnyékban növelt virág. Nem
csoda, a mamája sohasem eresztette ki a naple-
mente előtt, féltette a széltől, a naptól. Mégis
szepiős volt az istenadta. Oh, mi nagy volt a
különbség közöttük! Margitka velem versenyt
lovagolt, úgy futott mint egy fiók szarvas, de
arcza piros is volt, mint a tejbe hullott rózsá-
szírom! Eléstem volna angyalarczát átlen-
szomjan, s különösen imponált, hogy egész
nagyleányosan kaczag, ha ügyetlenül bókoltam
neki. S óval egy gyermekkoru istennőnek tar-
tottam. A történelmi előadásokon ezek a mytho-
logiai alakok vesztésre bane test-sültek meg.
Ilyenkor olthatlan vágyat éreztem közelbe
jutni.

Megjött az első szünidő, mikor már nem
csupán néztem, hanem kezeit is megfogni en-
gedé, mi már oly gyönyört és lelki vágyat
ébresztett bennem, miszerint elhatároztam őt,
mielőbb enyémnek mondani. Égette lelkeimet a

kedői, iparos osztályból származott; de évről-évre mind többen keresik fel ez iskolát a tisztviselők, birtokosok stb. gyermekei is, jelölve annak, hogy a gyakorlati életpályák mind több és több vonzerőt gyakorolnak; e társadalmi osztályból az intézetnek 248 tanulója volt. Illetőség szerint e négy év alatt 391 helybeli és 235 vidéki tanuló látogatta az intézetet.

Külön fejezetben számol be az Értesítő azon tekintélyes összegéről, a melybe az intézet szervezése, elhelyezése s négy évi fentartása került. Adatai közül felemlítjük a következőket. Az intézet palotaszzerű épülete, berendezése stb. 105,700 frt; a berendezési tárgyak értéke közel 6000 frt. Az állampénztár kiadása a személyi illetményekre 17696 frt volt s egy tanuló oktatása az államnak 17 frtjába került.

A lefolyt 1894/95. tanesztendőben, a mint említettük is, az iskolának 224 rendszeres növendéke volt; kimaradt 13, év végén maradt 211 tanuló. Helybeli tanuló volt a lefolyt évben 136, vidéki 88; valásra nézve tulnyomó a r. kath. vallású növendékek száma: 113.

Az elért tanulmányi eredményt, ha tekintetbe vesszük a növendékek nagy számát, magyar nyelvi ismereteik gyaroltságát, valóban kitünőknek mondhatni. A 209 osztályozott tanuló közül kitünő rendű volt 16 növendék, vagyis 7%; jeles rendű 22, vagyis 10%; jó rendű 32, vagyis 16%; elégséges rendű 97, vagyis 47%; elégtelen rendű 209 tanuló közül 42, vagyis 20%. Mivel ezek közül több tanuló javítóvizsgát tehet, a 209 növendék közül osztályismétlésre összesen csak 22 tanuló (11%) utasított.

Meleg elismeréssel emlékezünk meg végül polgári iskolánk derék munkát teljesítő vezetőjéről, Knyaskó Lajos igazgatóról, a testületéről: Adamovics J., Bósz Ede, Fejér János és Cseh Elek tanárokról, mint a kik fáradságos erejüket és képességüket igénybe vevő hivatásuk ernyedetlen buzgósággal való teljesítése mellett a társadalmi tevékenységtől sem zárkoztak el s minden egyes alkalommal résztvettek városunk társadalmi akcióiban.

Ezen vázlatos sorokban ösmertettük polgári iskolánk működésének jelentősebb mozzanatait, a mik teljesen igazolják, hogy ez iskola kiváló helyet foglal el kultur-intézményeink sorában s rövid négy évre szorítózkodó működése dacára is méltó arra a népszerűsége, amelyet megszerzett s méltó a közönség kitüntető bizodalma.

S most pedig, a mikor a szülők javarészt azon nagy felelősséggel és követ-

kezmenyekkel bíró kérdés előtt állanak, hogy mily pályára adják gyermekeiket: készséggel és örömmel ajánljuk állami polgári és középkereskedelmi iskolánkat a közönség figyelmébe.

Plener lemondása. Az osztrák német-szabad-elvűek vezérének, Plener Ernő volt pénzügyminiszternek lemondását a képviselőségről, annak újabb szomorú bizonyítékul tekintik, hogy Ausztriában egy becsületes parlamentaris és valóban alkotmányos kormány működését egy időre lehetetlenné tenni szándékoznak. Errenőzve egy magyar-barát osztrák államférfi, aki hosszú ideig maga is miniszter volt, úgy nyilatkozott, hogy a koalíciós miniszterium bukását csupán Hohenwart grófnak példátlan perfidiával üzött machinációi idézték elő. Gróf Hohenwart, a ki a haladásellenes osztrák reakcionárius pártnak tulajdonképen való vezére és a tulzó-klerikális cselszövők feje, a koalíció első napjától kezdve nyíltan és titokban szervezte a szétszegtést és a koalíciós elvek elárulását a német-szabadelvű baloldal ellen, közvetlen és közvetve támogatta Luenger antiliberalis, magyarellenes klikjét, valamint az ifjusekeket. Csak neki kell köszönni, hogy több szlovén képviselő nagyzási hőbortól annyira megnövelte, hogy az ugynevezett cill-i gimnázium-üggyel valóságos dinamitmerényletet követett el a koalíciós mini stérium tagjai ellen, a kiknél politikai becsület-szavát zálogosította el. Magyarországnak tehát e federalista konfuzióval és a magyarellenes Hohenwart-politika gögös prepotenciájával szemben a legnagyobb éberséget kell gyakorolnia, nehogy gróf Hohenwart magyar szövetségese, gróf Zichy Nándor, a néppártnak nevezett népármító párt feje, a magyar királyság területén nagyobb károkat okozzon. Az osztrák viszonyokkal összehasonlítva, az egységes magyar állam egész séges megerősödése mindinkább előtérbe lép.

HIREK.

Tájékoztató.

Julius 6. A betegségyelő-egylet alap. ünnepe.
Julius 12. A karinthiai énekváltott hangversenye.
Augusztus 20. Az ipartestület zászlószentelése.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— **Személyi hír.** Rónay Jenő főispán ma este háromheti időzésre Korintnyicára utazik.

— **Igazságügyi kinevezés.** Az igazságügyminiszter Joannovits Dusan temesvári királyi ítélő táblai irnokot a nagy kikindai királyi törvényszékhez irodatisztnak nevezte ki.

— **Uj áldozatok.** Dessewffy Sándor püspök e hónap 7-én fogja áldozárokká felszentelni Hadrian Dénes, Kern Agost, Kiss Ernő, Kiss János, Marffy József, Mayer János, Moravetz Gyula, Schütz Miklós, Szabados István, Willkomm Adam és Glasz Ferenc végzett papnövendékeket.

— **Az opera balletje Nagybeeskereken.** Említettük volt, hogy a budapesti m. kir. opera balletszemélyzet magyarországi körútjában hozzánk is beköszönt és itt két előadásban mutatja be művészetét. Ma este lesz az előadások

elseje a nagybeeskereki városi színházban. Szinre kerülnek a Kisértés, Satanelia, Renaissance, Huszártoborzó című ballettek és a Traviata balletbetéje. Fellépnek bennük Zsuzsanits Emilia, Doroghy Fáni, Reisz Róza, Wolgemuth Antonia, Kranner Róza, Szvecsin Anna, Zay Ilona, Hauptmann Amália és Blanszky Janka. Közben Csiszér Sárika Ilosvay: A kis kíváncsi című monológját, Budai Jenő Gárdonyi: Házassági ajánlat című monológját és Radó Rózi a népszínház tagja Ilosvay: Férjhez menjek-e? című monológját adja elő. A zenekart Kun Ignác zenetanár, a m. kir. opera tagja vezeti. A kétségkívül igen élvezetes előadásnak, amelynek holnap új műsorral mása is lesz, bizonyára nagy közönsége lesz.

— **Eljegyzések.** Babics Milán honvédhadnagy kezeletést eljegyezte Popovics Szaveta kisaszonny, Popovics Mileva nagybeeskereki kereskedő bájós leányát. — Török János nagy kikindai kir. törvényeszéki aljegyző eljegyezte Németh Ilonka kisaszonny, Németh Antal kir. törvényeszéki bíró kedves és szeretetreméltó leányát.

— **Sztrájk Nagyikindán.** Hétfő reggel óta, mint nagy kikindai levelezők írja, a kőműves- és acslegények beszüntették a munkát és csak akkor, mikor már általános volt a sztrájk, répek érintkezésbe a munkaadókkal, kik ilyen viszonyok között a munkásokkal tárgyalni vonakodnak. Maga a békéltető bizottság közbelépése is eredménytelen maradt. Általában nem nagyon bánják a munkaadók, ha most vagy két hétig szünetel a munka, mivel a megkezdett épületek már javarészből készen vannak és új építkezésekről az idén már szó sincs. Több munkás különben csak a sztrájkolóktól való félelemben szünetelt. Tényleg hétfőn este bántalmazták és szidalmazták a sztrájkolókat a munkában maradt társaikat, mikor azonban kedden délelőtt ezt ismételni akarták, a rendőrség erőiesen közbe lépett és kiszorította a sztrájkolókat a városból, a kik azután a kiserdőbe húzódtak. Ma már minden épületnél folyik csekélyebb erővel a munka és a sztrájkolókat duzzogva nézik a dolgok folyását; s ha ideje korán nem állnak munkába, könnyen megeshetik, hogy mire az aratásnak, mely ugyis csak néhány napig tart a vidékünkön, vége lesz, idegen munkások dolgoznak majd Nagyikindán, a munkások pedig idegen városokba fognak menni munkát keresni csak azért, mert volt közülük néhány, kik erőnek erővel sztrájkolni akartak. Érdekes, hogy a mozgalom vezetői hétfőn és kedden reggel a piac téren tömegesen álló és munkát kereső mezői munkások közé vegyültek és erősen izgattak, hogy csapjanak felök is sztrájkolóknak, majd aztan jobban fizetnek a gazdákat. Szavuk azonban süket fülekre talált, mire egy pár éber

kin, hogy a szünidő rohamosan fogyott s azután ismét a muzsákhoz kell visszatérnem Bizony, emberfia nagyobb áldozatot nem hozott a muzsáknak, mint én akkor.

— Ugy-e szerelmem gondolsz-e reám?

— A siring tied leszek! — mondá Margitom s én miért kételkedtem volna, hiszen szemeiben ott láttam az edasó szerelem drága könyvét, — keble hullámozásán szive vonagló fájdalmát s hallám ajkairól az epedő boldogság reszkető hangját.

Hogy a válás gyötrelmeit mint éltem tul szivrepedés nélkül, — ma sem tudom; csak azt, hogy iparkodtam őt örökre szivembe zárni, miért is emlékkönyvembe le akartam írni akkori érzelmeimet.

A cím ez volt: „Venus”. — Hasonlitani akartam természetét a libánusi czedrushoz, de akkor inkább a Vilma formázott; a márványhoz, de az hideg — ő ellenkezőleg meleg és piros, ilyen márványt meg az ásványtan nem ismer. A trópus sántított akkor is, ha a rózsához, a liliomhoz, vagy a nefelejtshöz akartam hasonlitani. Azok mind csak hervadó szépségek. A nagy sóhajtozás közben elaludtam. Reggel már el kellett utaznom, hogy sokáig ne lássam Margitomat.

Mult az idő, nem igen állithatom, hogy valami nehezen teltek volna el a napok, sőt az évek sem. Igaz, hogy az ég oly tiszta, a csillagok oly fényesek, a levegő annyira balszamos

talán azóta sem volt, mint mikor utoljára láttam őt. Addig a trópusokat és a helyesirást is jobban megtanultam. Immár férfias külső és belsővel idudhattam kis pátriám felé. Majd elérkezett a viszontlátás ideje is. Azt hittem, virágai között, szemérmes pirulással fogad s mit tagadjam, én is olyan lelki állapotban leledzettem, mint egy bakfisi leányka, mikor egy kérő jön már a házhoz. Hogyisne, 5-6 év óta nem láttam istennőmet! Megedzettem hát idegeimet s kérdezősködtem Margitom felől egy tagbaszakadt tulpiros asszonyágtól, ki épen neki gyürekezve igen „prózaik” dolgot mivel: kenyeret süttött.

— Én vagyok az a Margitka — mondá nagy bámulatomra — várom az uramat, lángost süttök neki.

— En pedig Géza vagyok, — tudja, az, aki...

A torkomon akadt a szó, elszégyenlettem magam, hogy ily vaskos, tenyeres talpas istennőért epedtem olyan sokáig, — no meg hirtelenében jó csomó secunda is eszembe jutott. Most láttam csak, mily csunyán elhizhattak ezredév óta azok a mythologiai istennők, mikor a földön ugyanaz a sors pár év alatt eléri az asszonyokat. Aldottam a végzetet, hogy nem engedte elkövetnem azt a megbocsáthatatlan bünt, miszerint azokat a trópusokat leirjam. A nyelvgeniusza most velem együtt gubbasztana. Kerültem az alkalmat, nehogy szová tételessék a mult.

Menni akartam, míg ki nem tör valami katasztrófa. Bizonyosra vettem, miszerint kényserítették a férjhezmenetelre. Hátha most fájdalomban elájul, talán még agyon is nyom?! Hála az égnek, meg sem tántorodott, ugy nézett rám, mint a szárazra kített hal. Biztatott, hogy maradjak, az ura mindjárt haza fog jönni. Kíváncsi voltam az izlésére, ámbar tartottam tőle, hogy el kell játszanunk egy-két felvonást a multak jelenéseiből, miért is az asztal másik végére barikadiroztam el magamat. Pár perc múlva jött is a boldog férj: a helybeli szatócs.

Pirosra sült, ropogós zsiros lángos és jó siller borocska mellett jól mult az idő. Az asszony is ivott. Mig az urát kihívták a boltba egy párt krajczár áru portékát kiszolgálni, addig megkérdeztem:

— Ugyan hogy mehetett ehhez a mutuj nagy emberhez?!

— Jaj kérem — mondá minden megindulás nélkül — ha én magára várok, megvéntülhettem volna. A lány sorsa, hogy férjhez menjen, a diáké meg — hogy tanuljon s ne udvaroljon.

Teljesen igaza volt. Hanem a kapurá írtam a szivek helyére — miket különben az idő régen lekoptatott: —

„Fuit, fuit, fuit!”

rendőr észrevette a dolgot és elűzte az ál-prófétákat. Megemlítjük végül, hogy a munkások kivánsága nem annyira a béremelés, mint inkább az eddigi munkaidőnek egy órával való megkurtítása. Eddig 12 órát dolgoztak: 5-12-ig, és 2-7-ig; követelésük ezzel szemben a 6-12-ig és 1-6-ig tartó munkaidő.

— **Gyilkos katonaszökevények.** Vakmerő támadást követtek el a pétervárad-i katonai fogház foglyai, börtönőrük ellen. Mint levelezőnk írja, a fegyenczek, névszerint Uhl Péter altázer és Schestak Mató baka, Masir börtönőr által fejszével, megkapával ellátva, egy fegyveres őrs kíséretében vágott faapritásra egy pinczébe mentek. Ott nyugodtan elvégezték munkájukat; aztán utnak indultok, hogy a munkát másutt folytassák. Közel a pétervárad-i sörházhoz az egyik fogoly látszólag, mintha egy fa lefűrészeléséhez fogna, hozzálátott a munkához. Ezalatt a másik egy kedvező pillanatban az örre ugrott, letépte és fojtogatni kezdte. Az előbbi erre gyorsan felkapta a fejszét és egy hatalmas csapást mért az őrs fejére, azután pedig, az őrsnek saját szuronyával, több sebet ejtett rajta. Midőn a szerencsétlen őrs már eszméletlenül, véreben fetrengve hevert a földön, a két gonosztevő az őrs fegyverét magával vevé, megszökött. — Az őrs később mégis magához tért és nagynehezen bevászorgott a katonai kórházba, hol gyógykezelés alá vették. A szökevények valószínűleg a kameniozi erdőben rejtőzködtek el, mert a fegyvert ott találták meg. A katonai hatóság a szökevények elfogatására a legerélyesebb nyomozást rendelte el.

— **Egy katonatiszt öngyilkossági kísérlete.** Temesvárról írják, hogy Dworzák János, számvivő-főhadnagy a 61. gyalogezredben, tegnap reggel fél 4 órakor szíven lötte magát, a golyó azonban nem hatolt a szívébe, hanem a vállban maradt. Dworzák számvivő-főhadnagy az estét barátjai körében töltötte. Éjjel 12 óra tájban az Erzsébet-utcában találkozott egyik tisztársával, a kinek elpanaszolta családi és anyagi bajait, s azt mondta, hogy megunta az életét, melytől meg akar szabadulni. Hajnali 3 órakor a Csernojevics-féle házban levő lakására tért s csakhamar egy lövés riasztotta fel a házlakóit. Szobájába siettek, hol a padlón látták elterülve. Payer őrnagy, térparancsnok értesülve az esetről, azonnal megjelent a helyszínen és előhívatta dr. Koszmély és dr. Hay ezredorvosokat, kik a súlyosan megsebesültet legott ápolás alá vették és a katonai kórházba akarták szállíttatni, a mi ellen azonban Dworzák főhadnagy élénken tiltakozott. Dworzák igen kedvelt katonatiszt a társadalmi körökben és esetét mindenfelé őszintén sajnálják. Az orvosoknak eddig nem sikerült testéből eltávolítani a golyót. Allapota komoly aggodalomra ad okot. Hir szerint boldogtalan családi viszonyok viték rá a főhadnagyot az öngyilkossági kísérlet elkövetésére.

— **Halálozások.** Csermák Arpád, a Grünbaum fele női-ruhakereskedés alkalmazottja tegnap délelőtt hosszas szenvedés után meghalt. Temetése ma délután hat órakor megy végbe. — Zombolyáról írják, hogy Stassik Ferenc ügyvéd, volt 48-as honvéd szívszélütés következtében 75 éves korában meghalt. Temetése tegnap ment végbe.

— **Elfogott gabonakereskedő.** Törökbecséről írják, hogy ott nagy feltűnést keltett Himmler Hermann tekintélyes gabonakereskedő elfogatása. Az elfogatás okául gyanús pénzmanipulációkat emlegetnek.

— **Elítelt földbirtokos.** Megirtuk annak idején, hogy Schlagetter Bálint, jómódú kulai földbirtokos vejének, Schlagetter Nándornak birtokán tartózkodván, összeveszett a pusztai szálláson Pölle István béreessel. Dulakodni kezdtek, miközben Schlagetter egy dorongot kapott fel és úgy föbe csapta a béreest, hogy az szörnyen halt. Az ügyben, mint zombori tudósítónk írja, tegnap tartották meg a végtárgyalást a zombori törvényszék előtt. A törvényszék a vádlottat halált okozó súlyos testi sértésben találta bűnösnek s ezért az ítélethirdetés napjától számítható három és fél évi börtönre ítélte s azonkívül kötelezte, hogy az agyonütött béres kiskorú gyermekei számára 1600 forint végkielégítést adjon. Az ítélet ellen a védő is, meg az ügyész is felebbezett.

— **Színészet a megyében.** Törökbecséről írják lapunknak, hogy ott Kunhegyi Miklós szindirektor jól szervezett társulatával még e héten megkezdte az előadásokat. A társulat tagjai közül megemlítést érdemelnek Munkácsi Teréz és Szabó Mariska énekesnők,

Lipcsei Józsa naiva, Perényi Bella hősnő, Baracs Eszti szubrette, a férfiak közül Földváry baritonista, Kunhegyi bonvivant, Borbély komikus, Baranyai tenorista, Békés szerelmes stb. A társulat Huber karnagy vezetésével saját zenekarral rendelkezik. A gazdag repertoárból főleg említenek: Bánymester, Klári, Kis alamuszi, Libapásztor, Szultán, Furcsa háboru, Bernardo Montilla, Ember tragédiája, Mme Sans Gene, Goldstein Számi stb. Az előadások két hétnyi időre vannak tervezve, a bérletelés elég jól sikerült, amennyiben majdnem az egész intelligencia bérlet.

Táviratok.

Crispi herceg.

Budapest, július 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából telegrafálják, hogy Umberto olasz király az aostai hercegi pár bevonulása alkalmával Crispit hercegi rangra emelte. Umberto ezzel a nagy kitüntetéssel a radikálisok fékezhetetlen támadásaival szemben akart a sokat üldözött államférfiúnak elégtételt adni.

Salisbury diplomáciái estélye.

Budapest, július 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból telegrafálják, hogy Salisburynál, az új miniszterelnöknél tegnap volt az első diplomáciai estély, amelyen majdnem minden nagyhatalom londoni képviselője jelen volt.

Felrobbant léggömb.

Budapest, július 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Berliner Local-anzeiger jelentése szerint a katonai lég-hajóosztály kaszárnyájában tegnap egy léggömb felrobbant. Öt utas megsebesült, egy közülük mára még is halt.

VASUT-ÜGYEK.

Magy. kir. államvasutak.

A magyar kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint az ünnep és vasárnapokon jelenleg csak Fiume és Füzine között közkedő 1007. és 1008. sz. vonatok menete f. év június 23-tól kezdve Lokvégig ki fog terjesztetni. Az 1007. sz. vonat Fiuméből úgy min eddig d. u. 2 órakor fog indulni és Lokvere d. u. 4 óra 25 perczkor érkezni. Az 1008. sz. vonat pedig Lokveről este 7 óra 24 perczkor fog indulni és Fiuméba — ugyint jelenleg — este 9 óra 39 perczkor érkezni.

Budapest, 1895. június 17.

Az ált. igazg. (ül.) főosztály ig. h.

(Utányomás nem díjazatik.)

Magyar királyi államvasutak.

(Uj személy- és podgyász-díjzabás életbe léptetése a Baranya—Szent-Lőrincz—Szlatina—Nasiczi h. é. vasuton.)

A magyar kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint Baranya—Szent Lőrincz—Szlatina—Nasiczi h. é. vasuton, a baranya-sellye-nasiczi vonal megnyitása napjától érvényes új személy- és podgyász díjzabás lépett életbe, mely a magyar kir. államvasutak díjzabás elárúsítási osztályában (Budapest, Csengery utca 33. sz.) 10 krért kapható.

Budapest, 1895. évi június hó 11-én.

Az igazgatóság.

(Utányomat nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak.

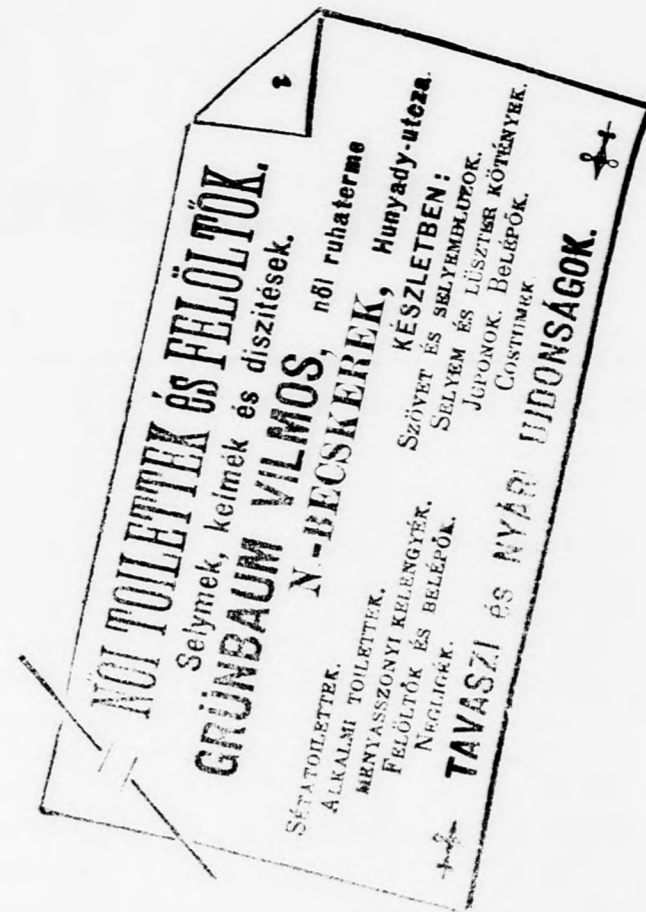
A m. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint, a zákány—dombóvári vonalon Báté és Kaposvár állomások között fekvő Taszár megállóhely neve, kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága rendelkezéséből „Homok-Taszár”-ra változtatott.

Budapest, 1895. május hó 15-én.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Nyilttér.

*) Az e rovat alatt közöltékekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájner Lajos.
Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

Hirdetések.

1100. szám II-1895.

Hirdetmény.

A vármegye tekintetes alispánja az 1895 évi június hó 14-én kelt 25541. sz. rendeletével az antalfalvi j. főszolgabírói hivatal épületeinek helyreállítását 3714 frt 15 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából a 1895. július hó 14-ik napjának d. e. 10 órájára a torontálvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítható, s a részletes feltételekben előírt 5% nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt N.-Becsckereken, 1895. évi június hó 28-án.

Torontálvármegye m. kir.
államépítészeti hivatal.

(507-2.1)

Holnap pénteken, július 5-én este 8 órakor

a vasúti vendéglőben

szegedi halász által készített

HALASZLÉ.

Számos látogatásért esedez

kiváló tisztelettel

BORSODY,

(510-1.1)

vendéglős.

